

HET VERRICHTEN VAN DE AANGIFTE TEN UITVOER ALS DIRECT VERTEGENWOORDIGER

Met ingang van 6 april 2008 wordt het douanesysteem voor de aangifte ten uitvoer aangepast. Hierdoor is het vanaf voornoemde datum voor douaneagenten/douane-expediteurs niet langer mogelijk de aangifte ten (weder)uitvoer te verrichten in eigen naam en voor eigen rekening.

Bijzondere verplichtingen voor de exporteur

In het Communautair Douanewetboek (CDW) is vastgesteld dat een aangifte ten uitvoer een aantal 'bijzondere verplichtingen' met zich meebrengt voor de exporteur, namelijk het aanbrengen van de goederen bij het douanekantoor van uitgaan en als de goederen de EU niet verlaten, het hiervan in kennis stellen van het douanekantoor van uitvoer. Op grond van deze wetgeving moeten aangiften met bijzondere verplichtingen worden gedaan door de persoon die de bijzondere verplichtingen moet naleven of door diens vertegenwoordiger.

Verplichte vertegenwoordiging bij uitvoer

Het verrichten van douaneformaliteiten is een vak apart. In de praktijk worden douaneagenten/douane-expediteurs dan ook veelvuldig ingeschakeld. Dit geldt ook voor het verrichten van de aangifte ten uitvoer. In Nederland is het echter lange tijd niet mogelijk geweest in de aangifte te vermelden dat wordt opgetreden als vertegenwoordiger van de exporteur. Met ingang van 6 april 2008 is dit wel mogelijk. Gezien de bijzondere verplichtingen van de exporteur betekent dit dat de douaneagent/douane-expediteur verplicht moet optreden als vertegenwoordiger. Doen zij dit niet, dan wordt de aangifte niet aanvaard.

Machtiging

Om als vertegenwoordiger te kunnen optreden, dient een douaneagent/douane-expediteur te beschikken over een rechtsgeldige machtiging van de exporteur/vertegenwoordigde. Met betrekking tot de machtiging heeft de Nederlandse overheid bepaald dat vastgesteld moet kunnen worden wie de opdrachtgever is, of deze echt bestaat, waar deze is gevestigd, door wie de machtiging namens de opdrachtgever is ondertekend en of deze persoon wel bevoegd is om deze machtiging af te geven. In dit kader zal de douaneagent/douane-expediteur vragen om een document waaruit dit kan worden afgeleid (bijvoorbeeld een actueel uittreksel van de inschrijving van de onderneming in het Handelsregister of een verklaring van de onderneming waaruit de bevoegdheid van de persoon die de volmacht verleent blijkt). Indien de opdrachtgever een particulier betreft, zal deze een kopie van zijn paspoort/identiteitskaart dienen te overleggen.

Geen vertegenwoordigingsbevoegdheid

Als achteraf blijkt dat de aangifte ten uitvoer is gedaan zonder toereikende machtiging, is deze ten onrechte aanvaard en zal de douane de aangifte ongedaan maken. Het ongedaan maken van de aangifte heeft tot gevolg dat voor de betreffende zending het gehele proces van uitvoer tot uitgaan komt te vervallen. Dit betekent dat ook het 'bewijs van uitgaan', wat van belang kan zijn voor het aantonen van het BTW nultarief, komt te vervallen.

Directe vertegenwoordiging

Volgens het CDW kan "ieder persoon zich voor het vervullen van de in de douanewetgeving voorgeschreven handelingen en formaliteiten bij de douaneautoriteiten doen vertegenwoordigen". De vertegenwoordiging kan direct of indirect zijn. Een direct vertegenwoordiger kan enkel optreden voor in de Europese Unie gevestigde personen en ondernemingen. Voor exporteurs die niet in de EU zijn gevestigd, heeft de douane besloten om ook te voorzien in de indirecte vertegenwoordiging.

Bij de directe vertegenwoordiging verricht de douaneagent als vertegenwoordiger de in de douanewetgeving voorgeschreven formaliteiten en handelingen 'in naam en voor rekening van de vertegenwoordigde'. De vertegenwoordigde is op basis van de douanewetgeving de aangever en daarmee de persoon die alle verplichtingen moet nakomen die uit de aangifte voortvloeien. De douaneagent kan als indiener van de aangifte wel strafrechtelijk worden aangesproken. Hiermee is de douaneagent uitsluitend verantwoordelijk voor zijn eigen handelen.

Administratieverplichting

De direct vertegenwoordiger is verplicht een administratie te voeren. Op basis van de aan hem verstrekte vergunning 'elektronisch aangeven' moet hij per aangifte de (originele) documenten en bescheiden bewaren. De bewaartermijn bedraagt 7 jaar na aanvang van de datum waarop het douanetoezicht is beëindigd. In de administratie van de direct vertegenwoordiger dient ook een machtiging van de vertegenwoordigde te worden bewaard.

Behoudens de administratieplicht van de direct vertegenwoordiger is de vertegenwoordigde als aangever, voor dezelfde periode als de direct vertegenwoordiger, wettelijk verplicht op aangiffenniveau alle gegevens met betrekking tot de aangifte, de bescheiden en de overige gegevens met betrekking tot de transactie te bewaren in zijn administratie, voorzover die behoren bij de aangifte. Naast het bewaren van afschriften van de documenten en bescheiden waarover de direct vertegenwoordiger dient te beschikken, kan gedacht worden aan originele facturen, commerciële contracten, vrachtnota's, etc. De douaneagent kan het voeren en organiseren van deze administratie eventueel als aanvullende dienst ten behoeve van zijn opdrachtgever verrichten. Hierover dienen wel aanvullende afspraken te worden gemaakt. De administratie dient in alle gevallen voor de douane toegankelijk te zijn.

Conclusie

Douaneagenten zijn bekend met de benodigde handelingen en werkzaamheden en beschikken daarnaast over vergunningen voor vereenvoudigde regelingen, betalingsfaciliteiten en geautomatiseerde systemen. Voorts hebben zij de nodige contacten met de douane.

Uiteraard zal een ingeschakelde douaneagent, ook indien hij optreedt als vertegenwoordiger, de belangen van zijn klanten onverminderd blijven dienen.